

המציפה

דמי חתימה לשנה בסולין 400 מ"ס,
 רבע 100. מחיר גליון בודד 10 מ"ס. ביחד
 עם "המרא הקטן", מחירו 750 מ"ס לשנה,
 190 מ"ס לרבע. מחיר שני הגליונות יחד
 לאחדים 20 מ"ס. מחיר הקורס לכדו, לשנה
 350 מ"ס, לרבע 90 מ"ס, גליון בודד 10 מ"ס
 מחיר מודעות 30 מ"ס בעד שורה
 סגורה או מקומה. מחיר ברבת מז"ס או
 הודעת אירוסין 60 מ"ס. האדרסה:
 "Hamicpe" Kraków ul. Miodowa 22.

Kraków, dnia .11 lutego 1921.

גליון ז'

בראכה. תרומה. ג' אדר א'.

אל העברים.

לתכלית הבטחת קיום המצפה ושכלולו אני דורשם בכל
 מרחק, ליעד בכל עיר ועיר איש בטוח אפילו בשכר, שיקבל על עצמו
 להטות לב כל העברים האמידים להיות מנויים על המצפה ולנכות
 מהם דמי החתימה מראש ולהמציאם לנו, כי הקוראים מתעצלים לשלח
 את המעות בעצמם. — המתנדבים לשלוח אלינו מכתבים מעדיהם
 וידועו רק מקרים חשובים ולא עיד דרשות וחברות או כמולן, המויל.

תוכן הענינים.

מצרים: כבל וארץ ישראל. דור הסלנה — רפאל ספר. סמירה
 בעתונים: המסנא פנאת אנטישמית. מדינה ומדינה ומסריה: בבראכה
 בסולין הקטנה. בסולין. ברוסיה. בצרפת. באנגליה. בארץ ישראל.
 ככבל. — השבוע כל העולם. — כינויים ותארים בתלמוד — ראובן
 טרנליות. ראובן טאהן — אפיציטים.

מצרים, כבל וארץ ישראל.

בשבוע הזה הגיעו הלום טלגרמות מנשרות. שאנורת העמים
 ממסדה עתה בשאלת המנדטים ובימים האלה יתפרסמו נוסחאות המנדט
 האנגלי על ארץ ישראל ועל כבל, שאנלית תכלכל איי בשכיל העם
 היהודי עד שיאחזו בה ויירשוה ואת כבל בשביל כל העולם. שחהיה
 זכות כל העמים שיה בה. אך באותה העת באו שמועות, שהתעורר
 קטרוג גדול על החלטת סן רימו בין התישבים בא"י. מלכד מהאת
 חועידה הערבית הקטנה, שהיתה בחיפה. שקראה תנר על מתן איי
 לעם היהודי, נקהלה ועידה שניה כשכם ובה השתתפו כבר רככות עם
 מבל שדרות העם הערבי, מהמדים ונצרים, עפנדים ופלכים, שיכים
 ובידואים וערכו טחאה עזה ננר קריעת פלשתינה מסוריה וננר המנדט
 האנגלי בשביל היהודים. במצרים הצליחה התנועה של פריקת עול
 אנגליה והוצים גם הם לנסות מולם, מקל הנועם של נציב איי, שדרכו
 כדרך כל נציבי אנגליה במושבותיה, למלא תמיד רצון יושבי הארצות
 ושלם לרחות דרישותיהם ככוה, הרהיב עוז בנפשם לדרוש בהוצפה,
 שתוציא אנגליה צבאותיה ותחזיר את הארץ לבעליה, כלומר לעפנדים
 העצלים, שהשמו את הארץ, הובירוה ובוקקה ועשוה למדבר שממה.
 אך יש לבטוח באנגליה, שתמצא לה עצה ננר מתי המספר
 העפנדים הצעקנים, הקושרים קשר ומסיתים את העם למרידה, את
 אותו העם השקט, המרניש עצמו מאושר וננאל תחת שלטון אנגליה
 ונס תחת עולי הנולה, שהכניסו לארצם עושי, תנועה, תרבות והיים
 ורוצים להפוך את ארמתם השוממה לנן-יעון, אפס גם באנגליה עצמה
 התעורר קטרוג ננר המנדט האנגלי, גם שם צועקים רבים, שתסלק
 הממשלה ידיה מארץ ישראל וככבל, שאינן כדאיות להוציא עליהן
 הוצאות, להחזיק שם צבא ופקידים וכו'. עתון גדול כה-ריילי אקספרס
 קורא תנר על החוקת צבא בריטי בארץ ישראל, הוא מתרעם, שכלכלת
 הצבא שם עולה לאנגליה ולמשלמי המסים בשבע מיליונים ליש
 לשנה והוא שואל: העלינו להחזיק שם צבא בשביל סיה אלק
 יהודים, להשליטם בת"ק אלק ערבים? ידאנו להם היהודים לעצמם
 ויסדרו את יחסם לחושבים, אין אנחנו יכולים לשלם בעד כלכלת
 צבא בפלשתינה בין לטובת היהודים ובין לטובת המחרים, ישלמו

הם עצמם לצורך צבא אם הם צריכים לו, הוא מסיים בדרישה עזה
 להוציא מהרה את הצבא הבריטי גם מכלל וגם מפלשתינה.
 ברור הדבר שלא מדעת עצמו כתב בן העתון הנזר, אלא יש
 לו, על מי לסמוך, בודאי מצד חוק במועצת הממלכה עוררוהו לדרוש
 זאת, ומה נעשה אם בזמן מן הזמנים ינצח הצד הזה וימצא רוב
 במועצת הממלכה? הרי המשבר הממוני הולך ומתנבר גם באנגליה
 והאנגלים אנשי המעשה לא ידפיסו שטרי כסף עד אין סוף, כדי
 למלא את החסרון, כמו שעושים במקומות אחרים, ואז האמנם יש
 לחשוש, שתונח אנגליה את הארצות הנכבשות במלחמה האחרונה
 וצבאותיה יעזבו את איי ויסנירו את מתי מספר היהודים בידי הערבים
 הפראים, נכורי חברון, שכם וחיפה, לעשות בהם מה שהחלו לעשות
 בימי הננרל בולם בחג הפסח תריס, כפרם נתמנה הרכט סמועל
 לנציב הארץ? ואז כל תוחלתנו תכוב תלידה ושמתנו תהפך למספר
 נפש לכל בני הנולה, אויבינו ילענו לנו ובשנתנו טשברנו החדש עלולה
 להביא עלינו, שואה, נרועה מוון של המרת דת, שבתאי צכי וסייעתו
 בשנת תיל, והחשש הלוה ינבר ביותר בשמועה האחרונה, שכבר
 הוציאה אנגליה את צבאה מכלל, ומה נעשה אם תמה הממשלה
 אוון קשבת לקטרוג גם באיי ותוציא גם משם את צבאה?
 אך כאמת הוא חשש רחוק-אין לשכות, שהדסלומטים האנגלים
 לא מאהבה טהורה לעם היהודי וליעודי הנביאים יעדו את איי לעם
 היהודי, אלא צורך מדיני הא להם מדינה יהודית, שתפריד את יושבי
 המחמדים אשר באסריקה מאלה שבאזיה, אנגליה צריכה שומרים
 נאמנים ובטוחים על יד תעלת זועיק, וכיון שאינה יכולה עוד לסמוך
 על מצרים, שהיתה אנוסה להוציא משם צבאותיה, היא צריכה לסעד
 חוק בפלשתינה, אשר על אם הדרך המובילה להורו, הלכך צריכה
 להחזיק שם צבא, אבל מעט הצבא לא יספיק לשמירת מיליוני אויבים,
 האורבים לשלטון הזר להכשילו, משום זה צריכה אנגליה דוקא
 לישוב יהודי בא"י ולא לישוב מחמדי ונצרי, כי הנצרים באזיה
 כולם נכרכים אחרי צרפת המתחרה, אך ככל זאת אין לנו לבטוח עוד
 בזה, אלא על כל העם היהודי למהר ולהחיש את המצב, שיהיו יהודים
 רובי-ישובי הארץ וצבא יהודי יעמוד על משמר הירדן ועל כל הרי ישראל.

דור הפלגה.

הבונים החרוצים. — אחרי דור המבול — דור הפלגה. — טענו חמים והודו וכו'. — שנת תר"ח נהפכה לשנת ת"ת. — חלום גבר ולא חלום שיטה. — שיטתו של רחבעם. — חרות. שויון ואחיה מה היה סופם? — עיקר העיקרים של העשוקים מאתמול מה הוא? — לא בחפזו יהפך הגלגל. — הרעיון האחד המטא את הדכנות במזרח. — העגל, שמרמזים היום סביב לו.

קול יעש. קול שאון. כהמות מים רבים משברי ים תהמה כפ הארץ מסוף העולם ועד סופו. אין זה עוד קול ענות גבורה. כמו שהסכנו לזמנו בשבע שנות מבול הרס, ביראם קול פמיש בסוף, קול שקשוק כלי-מדאכה. האנושות כולה עסוקה כביכול בנין, לבנות את חרבות המלחמה. נראה הרבר כאלו לקחו להם בני דורנו את דורות בראשית למופת: אחרי-דור המבול יבא דור הפלגה, דור הבנין. על חרבות העולם הישן שלפני שנת 1914 רוצים הם לבנות עולם חדש ומתוקן. אך חוקי בראשית לא נשתנו. גם היום בלד ה' שפתם ואפילו מחשבותיהם. העמים נפלגים טוב למשפחותם, לדשונותם ולנוניהם. וכך גוי מניף חרבו בהתראה על רעהו ועל שכנו. זה דורש לבנים וזה מושיט לו קרדום. טענו חמים והודו לומר קדשו. אין איש מבין שפת רעהו למרות המועצות הבין לאומיות המצויות עתה כל כך ולמרות המון הבריתות, שנכתרו כבר יותר מאשר בכל העתים והתקופות.

אך באמת לא עתה נפלגו העמים, כי זרע דור הפלגה הוציא נצה פבר לפני המלחמה. רק זמן קצר שמח הדור הקודם בפרי המרידות ונתוק הכבלים של שנת 1848. או בשנת תר"ח נדמה, כי פסה הרשעה. חרף שלטון המעטים בהמונים רבים, העם עצמו יכריע על גורלו. הססמה הצירפתית, חרות, שויון ואחיה היתה השיטה השלטת בכל ארצות החרבות. עבודת האנגריה של האכיים פסקה ופא עוד אלא אפילו שערי הנהימו נשברו וליהודים היתה אורה ושמחה. הסכים העולם לזכויות האנושיות של ישראל ודמנו נאסר כדם כל ילור אשה. כל חכמי היהודים הריעו וצהלו: נצה הצדק, ננאלנו, ננאלנו ולא נוסף לדאבה עוד. אך עד מהרה נוכחנו מה רמונו נביאי השקה, האומרים שלום שלום. כבר בשנות השבעים ראינו לחרדתנו, כי לא הרבינו להתרחק כלל מן העבדות והתוקים אנו מאר מאר מן החרות האמתית. אך לא פללנו, כי שנת תר"ח תהפך לנו שנית לשנת ת"ת.

המלחמה בעד התקדמות האנושות אינה נממנת בקו ישר מלחמת 5000 שנים של דברי ימי העולם הוכיחה לנו, מה מעט האנשים, היכולים לשמש מופת לבני אדם ונס דעמים, שיוכלו דנהם אותנו בענינו ודחאר לנו את אפלת ליל הגדות הארוך. למען נקוה לאחרית יותר טובה. אכל מה תקותנו ומה צפיתנו. אם אותם ההמונים שנלחמו בחרף-נפש נגד כבלי העבדות, שבו לשים אלופים חדשים לראשם. השמידו למשל את בית מלכות בודבון בצרפת, למען לא ירדה עוד מלך בשכורי חחרות ולא עבר אף דור אחד ובעצמם קבלו עליהם עול קיסר ושרי צבאותיו ושריו ונוגשיו, שלא פסקו המלחמות והשעבוד בימיהם. וכך היה גם בימינו לעינינו. בשנת 1918 נהפכו כסאות-המלכים ובערו אחריהם כמטאמא השמר. ומה היה? האמנם הראתה האנושות, כי מעתה תמצא ידם לסדר בעצמם את עניניהם בלי שומר ומושל? לא. במקום המלכים ושריהם ישבו לכסא נוגשים חדשים ושרים חדשים ברשויו העם והעם משתעבה, נגש ונענה ולא יפתח פיו (ראה דוסייה). נראה איפא בעליל, כי אין בן האדם שונה מבעלי חיים אחרים, הוא זקוק כמוהם לשומר, למתג ורסן. בני-האדם הם כעדר סומא ההולך אחרי התיש, אכל התיש הזה אינו רק סומא כמוהם, אלא גם חרש ושומטה, שאם לא כן היה יודע, שמאחרי שגיוש המלכים חיה משפט הכרחי עקב הלחץ שלחצו והרם הנק

ששפכו לצורך עצמם, איך בהכרח גם יומו יבא ומשפטו לא יתאחר. אבל היא אינו לוקח מוסר. בשיטת רחבעם הוא אוהו: קמני עכה ממתני אביו. הוא התחכם לעשות אויבים חדשים. לשעבר וללחוף. אם לחמו המלכים את מלחמתם נגד העם בשם קדושת הכתר, הנאצל להם בחסדי שמים, ולחמו השליטים שר עכשו בעם בשם קדושת הלאום או המעמד. המלכים חסיתו את העמים זה בזה, כדי להקן על אחרות המדינה ושלמות העטרה. ועכשו יסיתו את העמים וביז, כי שלטון לאום פלוני או מעמד פלוני הוא בסכנה מפני השכנ הרע. כך הוא מראה פריקת עול המלכים ונתוק הכבלים. וכך רוצים לבנות חרבות ולהקים מדינות שוממות. דמינו, כי עתה אחרי כל המלחמות יחפצו הכל בשלום ותהיה כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים — והנה דור הפלגה חדש, נכללה שפת כל הארץ. הכל מוכנים ומוזמנים למלחמות חדשות.

בימי המרידה הראשונה בצרפת ואח"כ בארצות אחרות צוה כל בני האדם עד שנחר גרונם, כי דורשים הם חרות, שויון ואחיה. ועתה אחרי כל סדר ההתפתחות של אותה המלחמה היש חרות באירופה המזרחית? היש תקוה לאחיה, שלא יבלע איש את רעהו חיים ולא יתנבל מעמד אחר ברעהו להרעיו, לשעברו ולהכריחו? ועל אדות שויון כל בני אדם אין מדברים כלל, נושה היא דרוש בזאת. לעשוקים מאהמול ברפובליקות החדשות, שנולדו לשם שחרור האומות הנלחצות, נעשה דעיקר כל העיקרים, כי ללאום פלוני, למעמד פלוני ולכנסיה פלונית יש רשות לשעבר את כל האחרים ולקפח זכותם ולכר אלה רשות לקפח את ישראל.

אפשר היה לכא לירי יאוש אם אחרי נהרות הרס הנשסר, אחרי עשרות מדיוני הקרבנות לא תבא הנאורה המקווה לכל העמים וישראל. אך אין דישכות, כי בתוך הנצה של ההיסטוריה אין מונים לימים ולשנים, אלא ליובלות ולאלפים. בדברי ימינו למשל אנו מוצאים שנות מאות דרור על אדמתנו ושנות אלפים לנדודים ולגרות על אדמת נכר. לא בחפזו יהפך הגלגל. ואולם בזאת נבדלנו משוב. כי על עמים עתיקים אחרים, ששלטו בעולם כך וכך שנות מאות ואח"כ עברו וכשלו מן העולם, ואנחנו ותקותנו עדיין חיים וקיימים. וכמו שאין להחליט כי אבר שברנו, כך אי אפשר לשנות הכל לטובה פתאום.

ומה יהיה גורל אירופה? הצפויה היא לחרבן, למלחמות עולם. שיאכל איש בשר רעהו עד שישמדו כולם? או עתידה היא להתחדש ולהוסיף להתפתח בשלום? קשה לענות. רק זה ברור, וי רק כמעטים שולט הרצון להיים מוסריים טהורים וצדק אמתי. הלא כן כרדו הסופרים חוקרי הזמן קיינם והורן: במזרח רק רעיון אחד ממלא את כל הלכבות: יותר! העשיר רוצה ממון יותר, למען יוציא יותר, הפועל רוצה להרבות בהכנסה ולהמעיט בעבודה וכולם יחד שואפים להנות הרבה, ונוסף לזה פה: דאכר רוצה לצבור ממון הרבה ולהמעט בהוצאת יבולו מתחת ידו. אידיאל רם, שאיפה מוסרית ורגש צדק אין אף לאחיה. ולא רק זה, אלא אפילו להתחבר יחד להניח יסוד לחיים חדשים אין חפץ. לפנים כאשר נעלם המושל היו מרקדים מסביב לעגל זהב והיום כולם יחד מרקדים מסביב לגל של שסרי כסף — כביכול — רקובים ומסויאים וחסרי כל ערך. זאת היא העת המאושרה המתוקנה שאחרי המבול.

רפאל פאר.

סקירה בעתונים.

המקנא קנאת אנמישטיים.

באמריקה דנו צירי העם בבית-הנבחרים על דבר נעילת חמי ארצות הברית בפני המהגרים, כי קשה לאמריקה להכניס עתה בוס

מאות אלפי בני אדם, שאינם יודעים במה הם עוסקים, מהיכן הם חיים ומאיין יבא מהר לחמם י...!

תצמרו שאין זאת ערילה אלא מדה, שישנה באמת בבני הנולה, אמנם כן, גם אנו מתאוננים על זה, אבל אנו מאשים את הנלות, שהביאתנו לידי כך והאנטישמי מאשים את הנוע ואת התלמוד. ובר כך למה? מה חרי האף הנדול הזה? הסופר עצמו מבאר טעם כעמו באותו הטאני: "במשבר הממוני והתעשיי שבכל העולם, בשעה שפועלים מומחים וחרוצים נשארו חסרי עבודה ובכל הארצות צפוי הכל לבטלה עצומה — באינו מדינה ישמחו במהגרים יהודים במספר רב ועצום, שאין להם מלאכה קבועה? וכדי להפטר מאותם ההמונים הבלתי רצויים תכשיר התכלית גם את האמצעי הנורא של מלשינות של מסירה על אומה שלמה, על אומתם של אותם הסופרים עצמם. על עמם ומולדתם. אנשים יפים הם אלה, שראוי להדבק בהם! האין חובת כל יהודי להקוע את הרשעים האלה לעיני השמש, כדי שיבדלו מהם ולא ילמדו ממעשיהם, ואולם לא כן דעת ה' ש. רוזנפלד עורר הצפירה וסופר ההינטי ובאותו העת גם סופר — אותו הטאני והרוצה לזכות את ישראל! גם ברחוק ספרותי והנוני.

בתור סופר אותו העתון האנטישמיהודי מצא לנכון להתנפל על המצפה, להציל את מקור דולריו מהרפתה ולפני שאין לו במה להצדיק את מספיקי דולריו, בחר בתחבולת הרואה נכאשי, לבנות את המצפה, לבטלו ולהשפילו כדי להמעיט את נוקו, הרי לשונו הסתירה בנייער הינטי:

מעשה בטלנים! יוצא בקראק שבעוען עברי ושמו המצפה — מהיבא תיתי! יקראו מי שרוצה ויתענג כמה שימצא בו, זהו דבר שבטעם, על לב מי יעלה לשפל בו ומכיש להתוכה עם שבעוען שאינו אומר כלום? (יבאו נא כל קוראי המצפה) ויעידו כיצד הם מתענגים על מאמרי אותו ה' רוזנפלד או שמאי ומה הם מוצאים בהם!) הלאה הוא מביא דברי המצפה על אדות הטאני ומעיר: "אסור לעתונאי לעבור על המסירה הזאת בשווייטנפשו, שריח אינקביוציה, נורף ממנה ונולה מלאה רוח הרדוא נראשי (sic) מה שאינו טוב בעיני המצפה" הרי הא אנרחיסם וכולשיוויטס, הרוצה להרוס את העולמי, הרי לכם מרת ישרו של המרקד על כל התתונות בעת אהת מי שמאשים את כל ישראל אשמות גיעמויובסקי ופרהנישים הרי הוא כשר ונכון להרבק בו (גם רק יוכל להשפיע דולרים, נמוכן) ומי שגוער בעתון יהודי מקמרג על עמו לשם ממון ובזיונים הרי הוא מסור, אינקביוטור וחבר לרדוא נראשי, לוניקה כפתור ופרה!

ועוד שם: קשה להאמין שימצא איש רוח להוציא מפי מלה להסכים להתנפלות המצפה, אדרבה, ברי לי, כי כל הבריוני בכל מקום שהם ישתתפו במחאה עזה נגד אשמות כמו מחרבי עולם, שונאי ישראל, צוררי ישראל, אנטישמיים, נגד חברים, שכבשו להם מקום הגון בעתונותנו ובספרותנו בעבודת כמה שנים, בטלנים — מורו לכם! קיצור מן המאמר הזה פורסם גם בהצפירה.

הידעתם מה זו במלנות בעיני ה' רוזנפלד? מי שאינו יכול לעבוד בעת ובעונה אחת בתור עורך עתון עברי ציוני ובתור סופר אותו הטאני, מי שאינו מחליף את צבעיו משעה לשעה לפי הצורך ובלבד שישתכר ממון הרבה, הרי הוא בטלן! תורתו של מי היא זאת?...

וכדי להשלים את התמונה נעתיק בזה מכתב פרטי אל עורך המצפה מווארשא וויל: "אנכי מוצא לי לחובה להודיע את המערכתה שש, ראזענפעלד בעל המאמר בהינטי על אדות המצפה, בהצפירה בהעתונות הוא אותו ראזענפעלד, אשר שנים יבות היה לוחם בציונות וכשפת עבר כעתון מוציאלי וישפוך עליהן את השוסכין של עטם זה כשנה מסרו ראשי ההסתדרות הציונית כסולין לאיש הזה — השר יודע על מה — את מערכת המצפה, ונגם כתבת מאמרים להינטי."

המשבר פועלים חדשים, כל יהודי אמריקה וגם הפועלים היהודים בכלל דרשו-מאת העם האמריקני וציריו, לחוס על היהודים פליטי המזרח, הנמלטים מפני הדיכוי ומעניהם באוקראינה ואין להם בית מנוח אלא אמריקה וצריך להוציא פליטים כאלה מכלל שאהמהגרים, נשמעו גם קולות עסקנים נצרים, שהצדיקו את דרישת היהודים זאת, אך כידוע לא השגה הקונגרס האמריקני על הקולות הצודקים ונור על כניסת גורים לשנה אחת, אמנם הסינאט הפך מחשבתו, ובכיו מחמירים ארגוני הממשלה בבדיקת המהגרים עד שדוקא הפליטים האמללים נדחו אוקראינה הם בסכנה, שלא יתנום לבוא לאמריקה, ובמצב כזה נמצא עתון יהודי בניוירוק, שעמד בכל עוז בצד נועלי הדלת, הרי הוא הטאני, כמו שהעיד המצפה בנליון ה', כל היהודים דנו על הדבר בתוך אהים לצרה, כי האהים באוקראינה, התנונים להג ולאבדן, קרובים ללבם, מן הפועלים האירים והכושים, ההוששים מפני התחרות והגרות שכר העבודה, ואולם הטאני מדבר כפי הנראה בשם אלה, מן הפועלים, שהמלחמה המעמדת עשתם לאנכיים קיצונים, לאמורים כחיות פראיות, שבמקום חסרון כים אין המלה על אהים נהרנים ועל יודים ערומים המתנוללים כחוצות בתקוצת טבת; להם יש רק סענה אחת; שבו לכם בין הורניכם, הציעו לכם משכב על שני היערות ולאמריקה כל תעבורה שמא יגיעו בעבורכם משכרנו.

אך אפלי היה הטאני טוען רק את הטענה הכלכלית הזאת, עדיין היינו סבינים, היינו סותרים לנו; אנשי בצע הם אלה, הדולר הוא אלהיהם ולשמו ישחיתו את רחמיהם ולא יהומו על אהים נרדפים באף וחסרי כל, אך הם לא הסתפקו בטעם הכלכלי לבד, אלא תפשו באמנתם של האנטישמיים, להעליל על יהודי אוקראינה עלילות נוראות, להשפילים ולבזותם בעיני המהוקקים באמריקה לעשותם בהלאת המין האנושי, כדי להפיל פחדם על כל אורחי אמריקה, כדי שתחל נורתם וקא על הנדחים האמללים האלה, הטאני מדבר בשם כת של רשעים אכזרים, שעשו מעשי אדום, שהנביא עזכריה שופך עליהם כאש עברתו: "ביום עמדך מנגד ביום שבות זרים חילו ואל תרא-ביום אחיך ביום נכרו ואל תנול סוף ביום צרה, אל תרא גם אתה בדעתו ביום ארו ואל תעמד על הפרק להכלית את פריטיו ואל תסגר שרידיו ביום צרה."

הנה מה שכותב אותו הסופר בטאני, לפי עדות הטאנבלאטי הניוירוקי (עתון ציוני נאמן): היהודים הדופקים על שערי אמריקה הגם אלמנט המביא בסכנה את כל ארץ, הגם חומר נרקב שפיל כמובן הצבורי, אין להם שום רנשי קודש, מת בקרבם כל הוש ורגש של אדם ברילב, כולם לסטים (באנדיטען) ונשמות נאלחות, בעלילות כאלה מבקשים האנשים היפים לנעול דלת בפני פליטי החרב, שקשרו עליהם תלמידי קרישואאן פורישקוויטש ושולנין להשמירם ולמחמתם מתחת השמים, וכך בותבים דוקא על יהודי אוקראינה שכל נדולי חכמי ישראל, סופהיו והנוני ואומניו ברורנו זה יצאו מהם! אנחנו הכאנו רק קצור של אותן מילי מעליותא, אבל הם מלאו עמודים שלמים בלשון הרעה הזאת ולא בנליון אחר, נכורים נרודים הם האנטישמיים היהודיים האלה לסקל באבנים את הנופל, להמיתו מתוך חשש שמא יפיל עליהם למשא.

וכדרך כל האנטישמיים להכליל כל עון יחידים ונוללו על כך ישראל, הם מאשימים בהמשך דבריהם גם את כל יהודי המזרח (אע"פ שהם עצמם ניכ לא באמריקה נולדו, אלא מן המזרח באו): בערות ההמונים היהודים במזרח גדולה, כבירה באופן בלתי רניל ובלטטה היא ביהוד ובפרט בתוך המהגרים, ועוד שם: גולים יהודיים דרכם להכניס לאמריקה יותר מכך עם אנשים שאינם יודעים שום מלאכה, ומתוך קנאתו האנטישמית של אותו הסופר שכח לנמרי בשעת מעשה, שגם הוא בן לאותו האומה העלובה והוא מרבר כמו אנטישמי אמתי בהרוא נראשי: "אזנה מין אומה היא זאת, שבקרב נמצאים כמה

חוק במדינה להתנגד לחוקים העיקריים. שהם יסודי כל תורת המשפטים ואם אלה אינם מכירים זכויות לאומיות ודתיות של מעושים. למה בא איסור החוק המיוחד ומה יועילו כל ההבטחות וכל הניירות שהחוק נכתב על גבם? תמיד ידחו הממונים על החוקים את המעושים בניתי ספר ונחזי: אין כל זכות מעושים בקונסטיטוציה הפולנית וחוק אחר כל נדע ואם ישנו אינו שוה אלא לצור ע"ם צלחית ואם לא יסתדרו המעושים לכלכל בעצמם את צרכיהם המיוחדים. מי זה יגן עליהם ומי ישמור זכויותיהם?

השערויה, שנלחח בווארשא בדבר הסקעת ששרי ערך לחוץ לארץ וקסוח ערך המרקה הפולנית ע"י הבנקים הגדולים, באה לפני הסיים, ראש הבאנק של נאטאנון נמסר לדין. הוא נאטאנון, שהדך טעם לסטרבורג, בסקודת אנטישמיים, להעיד שם לפני הממשלה הרוסית, שכל יהודי פולין המה משחתי המרות וחסרי מוסר ודרך ארץ ולסיכך אין לתת להם זכויות אזרחים. עכשו הראו הוא וחבריו מהו המוסר הרם של המתבוללים הקיצונים, אבל לא יהודים נללו בזה כעוכרי המדינה, אדרבה רוב הנאשמים הם אבירי הסחרים והסינציים הקתולים הכשרים, נאטאנון ועוד יהודי אחר דק ננררו אחריהם.

ברוסיה.

ממשלת הסוביטים. במוסקוא קבעה ועדה, ע"ם דרישת הקומיסר לעניני היהודים, לחקור ולדרוש על השוד וההרגות, שערכו נדודי שר-צבא הקוזקים בודיעני ליהודים באוקראינה.

אחד משרי הצבאות של הנגרל בל ק בלחוביטשו, ראש הלסטים, שערך מסבחות ביהודים בערי רוסיה הלבנה שר האלף ל"ח אטש"ב, לא יכול עוד להביט אל שפיכת דמי נפשות נקיות ונפרד ממנו. עתה הוציא בתבאשמה ננרו והוא מאשימהו על שפיכת דמים הרבה בודון בשמונה מקרים בימים אחרים. בין הנדרנים נמצאים גם נוצרים רבים. מזה נראה שהרוצח הזה, כמו כל צוררי ישראל האחרים, הם מטבעם רשעים אכזרים ועושי כל תועבה, אלא שהם מתנפלים ע"ם רוב על יהודים, לפי שאין רב ריבם ואינם יכולים למחות.

באוקראינה נתעוררה שוב מרידה נגד הבולשיוויקים. ובה משתתפים היהודים בהמון רב, כי אחרי שנים היילות הבולשיוויקים יערכו פנרומות בהם, למה להם להקים על עצמם את כל יושבי הארץ לאויבים. בהמונים רבים יסתפחו צעירי היהודים בחיל האוקראינים ואסילו, פועלי ציון החליטו להלחם נגד הבולשיוויקים והוציאו כרוז שלא יכנסו אל האינטרנאציונאל השלישי, והבולשיוויקים רוצים לבנות את היהודים לעמוד על צדק וע"כ הם הורנים את ראשי היהודים הנתששים בידיהם. כן נרצחו זקני היהודים באראבאשו, גינצבורג ופרשיץ.

וטלגרמה של זקוקין נערכה אל ממשלת רומניה בדרישה לאסור פליטי היהודים, שנמלטו מ'וסיה, במחנה שבויים, כי כולם ברחו רק מפני הצבא, שאינם רוצים למלא חובתם בו. ממשלת רומניה לא ענתה.

בצרפת.

הממשלה נלחח בידוע בפאריז קן של סוכני ממשלת רוסיה הסוביטית, שממנו יצאה תעמולה לכל צרפת לשם הקומוניסמוס המוסקואי. אנשים ונשים הרכה נתפשו הושמו במשמר כמרנדים וקצף וקטרוג נדול מאד התעורר בפאריז כנגד הקולוגיה היהודית אשר שם, שנים בלא זה רבו משטיניה בעת האחרונה, הדרשים לנרשם מן הארץ. העתון הסוציאלי, הומאניטה מאשים את הממשלה הצרפתית בפירוש, שתפשה את החשודים לא משום בולשיוויסמוס ועון רגול, אלא רוצה היא להפטר מן האזרחים היהודים ובודון עשתה את כולם

הוא גם כן נחזר להעתון, שאני וזה לא כבר כבר מן המערכת שלו שכר סופרים 120.000 מארק, והשתא אתי שסיר כל כעסו והמתו על המצפה. (עף הסכתב, החתום בשם שלם, נמצא במערכת, המצפה).

מדינה ומדינה ומקריה.

בבראסא.

דברי המצפה' בנליון אי על החסרונות המרנשים בקראקא היהודית בשדה התרבות היהודית לא החסיאו את המטרה. בחברת, עורא' להחזקת הספריה ובית המקרא העברי כבר נבחר ועד חדש, אולם הקריאה נפתח וכו עתונים של חברת מרכז הצעירים. גם הטוביהל קם לתחיה, נבחר ועד חדש והתחילו לסדר הרצאות קבועות להקנות דעת לבני הנעורים כדי הבדל מפלגה. גם בהנהגה הציונית פה בא שנוי לטובת העבודה העברית. כי מוכיח הועד המרכזי לסולין הקטנה דיר שווארצבארד התפטר ובמקומו נתמנה דיר כהן, איש עברי, הרוצה להקדיש עתו ומרצו לעבודת התרבות העברית במדה רחבה ומקיפה. וכבר הקהיל מקצת העברים לאספה ראשונה, להועץ איך לסדר את פעולת התרבות העברית בכל המדינה. נבחר ועד זמני, להבין תכנית ולהקהיל ועידה גדולה, הדבר בא בזמנו, כי החטריות התנברה בימים האלה עד שנדם לנמרי קול התנועה העברית, העתונים העברים נעזבים, הספרות ננחה ואין פתעורר להחיות בהם.

בפולין הכמנה.

פרמישלא. בשבוע שעבר הלך לעולמו פה הפר"מ מר א' ל' עזר ב'ומב'ך, בן משפחה חשובה מאד, שהיה חבר למועצה הלאומית פה, חבר לעוד העזרה לשודדי אוקראינה ועסקן חרוץ בשאד מוסדות צבוריים, המנוח היה מופת של בעיב מודרני מן החרדים. שאחד בתוכו תורה והשכלה ביחד, את ביב חנך לתורה וגם בנותיו יודעות תורה וכותבות ומדברות עברית, את מיטב עותותיו הקדיש לעבודת הצבור ולמעשי עזרה ובוה רכש לו את חבת כל השרדות בעירנו וזה נראה מן ההשתתפות הכללית כאכל המשפחה ומן המספר הנדול, שהספידוהו הרבנים, והעסקנים בקלויז הנדול ובביה"כ העתיק ומן ההמונים הרבים שנמשבו אחרי מותו, בן ג'ב שנה היה, אבל על דאברן! שלום לעפרו!

בפולין.

הסיים הפולני קבל בקריאה שניה את חוקי יסודי המדינה ואת סדור משפטי הנלילות המורחיים, שנמסחו אל פולין. הנשיא יבחר לשבע שנים ע"י הסיים והסינאט יחד כמו בצרפת והוא צריך להיות רק איש פולני קתולי, בחוק הזה נערכו כל החוקים היסודיים. חוקה אחת ומשפט אחד לכל האזרחים והנר אינו נזכר, אבל הלאום הפולני והדת הקתולית ישלטו על כל רק בנלילות הספר, שהפולנים שם המה המעוט, נקבעו בפירוש זכויות שוות לכל הלאומים וכל הדתות ולכל הלשונות, דרישות היהודים והסוציאליים לקבוע זכויות שוות כאלו גם בכל המדינה ולתת למעושים רשות להסתדר, כמו שהתחייבה פולין בכרית הוורסמילית ולבטל נזירות רוסיה בפירוש, נדחו בכל פעם, והציר גרינבוים צועק חמס בנאומו בתוך הסיים ובמאמריו בעתונים; מה ימכון למעושים הלאומיים בחוק המיוחד, שנוסד בשבילם אם לא תוכנס החוק הזה אל תוך החוקים היסודיים, הרי אסור לשום

בבבל.

צבאות אנגליה רובם חזרו לאחור עד הים הפרסי והניחו את הארץ לאזורייה הערבים, שיעשו שלטון בעצמם. כידוע מנתה הממשלה את אחד מבני שושן היהודי למניסטר הממון. מצב הקהלה הגדולה בבגדד לא רע. אך בערי המדינה גדלה השנאה ליהודים וכבר היו כמה מקרי שוד ורצח ברהובות היהודים. נוסד בבגדד ועד עזרה, להחיש עזרה לשרודים ולאלמנות.

בבגדד יוצא עתה לאור שבועון עברי בשם "ישורון".

השבוע בכל העולם.

בוניא נועצים שוב אבירי כל חלקי אוקראינה. לכקש עצה לחברם לממלכה אחת גדולה. כי הממשלות כמו את סלודיה להתפטר מסני הרם הנקי, ששפכו גדודי הלסמים שלו. הם ינישו החלטתם לפני מועצת הממשלות בלנדון. — מועצת הממשלות המנצחות הפילה על אשכנזי לשלם תשלומי נזק מן המלחמה 226 מילארדים מארק של זהב במיב שנה. ואין זה עור כל החשבון, עוד יחוספו סכומים. מועצת המדינה האשכנזית ההליטה מה אחר, שזה אי-אפשר ולא תקבל עליה. אשכנזי תציע תנאי אחר. — נשיא הרפובליקה הפולנית נתקבל בפאריז כמושל ארץ העומדת בברית את צרפת. פרטי המינסטר לא נודעו ולא נדע, אך בכלל נתפרסם, שתכלית הבקור היא חווק הידידות וההסכם לבטחון השלום. — בספרד המזרחית התעוררה תנועת מרד בין הפועלים, היתה מלחמת דמים בינם ובין השוטרים ונספו חללים רבים. — דנלי הקצף, המתעורר כפעם בפעם באמריקה נגד הכושים השחורים, העיר עתון אנגלי, שהעבדים המשוחררים האלה התקדמו הרבה מאד במשך יובל חרותם. מספרם באמריקה עשר מיליונים ומהם כמיליון בעלי אחוות או חקלאים מומחים וסלומרים, כחמשים אלף סוחרים ובעלי אומניות חפשיות, ביניהם גם עורכי-דין ורופאים. יש להם תיק בים עליונים לעצמם. — מספר יושבי פארבורג נספת עד שין אלף נפש, תחת שתי מיליונים מלפני המלחמה. — בגליציה נהר מאקנו בקנדה נללו מעינות נפם, העולים בשפעם על כל מעינות הנפש שבכל העולם. — בהרי ארדין בבבל נללו זה עתה שכבות כסף ונחושת. — המניסטר הפולני לעניני החוץ ישאר עוד בפאריז אחרי הנשיא פילסודסקי, לחתום ברית מסחר בין צרפת ופולין. — ממשלת ליטא דורשת מאת אנורת העמים, שלפני משפט העם ע"ד גורל ווילנא תוציא פולין משם את צבאותיה והאנורה תאשר את מדינת ליטא להלכה. — החלטות ראשי הממשלות בפאריז בנוגע לעניני אשכנזי מצאו התנגדות רבה באמריקה ועל זה תסמך אשכנזי בסרובה. — בחוצות דובלין בירת אירלנד התחוללו שוב מלחמות בין העם והצבא. — הנשיא החדש של ארצות-הברית באמריקה הרדינג, שיעלה על כסאו ביום 4 במרץ, הומין ועידת כל הממשלות ליום 4 באפריל לתכלית סדר חדש של היחסים הבין-לאומים. אל הועידה הזאת יומנו גם צירי אשכנזי ואוסטריה. — צבאות ווארנגל, שהעבירים ספינות צרפת אחרי מפתם לתרציה אצל קושטא, מאין להם מאין לחיות נעשו שודדים, הם מתנפלים על יושבי הארץ, הורגים אותם וכוזבים רכושם, גם אדוניהם הרנו. אלה הם נידולי צרפת. — המניסטרים הפולנים הוזהרו את כל קלובי הסיים, שאין רשות ליהודים לשלוח בקשות והשתדלויות וערעורים אל הממשלה ע"י הצירים והקלובים, אלא בעצמם יפנו אל המניסטר הראוי לענינם. — ארבעה קרונות אשכנזיים הביאו פאריזה 24 טונות זהב, חמניה הראשונה של זהב העונש, שעל אשכנזי לשלם.

לכולשיוויקים, כי כמעט כל הנתפשים הם יהודים נקיים ואסילו לנוצרים האחרים, שנתפשו עמהם, נתנה כנויים יהודיים, כדי לחוק את אשמת היהודים בכלל.

בבוא נשיא הרפובליקה הפולנית פאריזה, התיצבו לסניו שני צירים יהודים מן האליאנס, סילוון לוי ושלמה ריינאק ודברו עמו ארוכות וקצרות על שאלת היהודים, לפי ההשערה עמלו להסיר לבנו סתת ליהודים זכויות לאומיות, אלא זכות אזרחים שזה במובן המתבוללים.

אל הועידה המכוננת הרוסית, שהיתה בפאריז למסלנות המתנגדות לכולשיוויקים, שלח החבר הציוני טיומקין מכתב, שבו הוכיח את חבריו מנהלי הרוסים מכל המסלנות, שלא מצאו אף מלה אחת להביע מחאה נגד ההרנ הרב, שנעשה ליהודים על אדמת רוסיה, גם לא רצו להבטיח אוטונומיה לאמית למעוטים הלאומיים. ע"כ לא יכול הוא להשתתף, אבל השתתפו שני יהודים מתבוללים ווינאבד ווישניאק שסברו וקבלו, ווינאבד נבחר גם להועד.

מנהל הציונים בפאריז אנדרי ספיר פרסם, שממשלת צרפת ונציבות צרפת בסוריה הבטיחו לו בכתב, שהן נכונות תמיד לתת רשיון ליהודים בא"י להשתמש בזרמי הנחלים, אשר באזור הצרפתי לצרכים טכניים, כידוע נקבעה כבר ועדה של אנגלים, צרפתים ויהודים, לברר את הזכות הזאת.

באנגליה.

הסתדרות הסטודנטים היהודים באנגליה קבלה על עצמה, שכל אחד יקדיש זמן אחד לעבודת הצבור היהודי, כידוע החליטה כן גם הסתדרות הסטודנטים היהודים באוסטריה.

האמיר סייזול, שהעביר אתה צרפת ממלכותו ברמשק, שוהה עתה בלנדון. בשיתה, שהיתה לו עם עתניאי יהודי, הביע המלך האביון התראה לעם היהודי, שכל זמן שלא תתקיים ההבטחה, שהבטיחו הממשלות לערבים, שתהיה להם ממלכה חפשית ברשות עצמם, לא תהיה מנוחה ליהודים בארצם, כי הערבים יכלו חמתם ביהודים. על שאלת הסופר: מהי אשמת היהודים בזה? ענה מר הנמש: היהודים יכולים להשפיע על הממשלות לקיים הבטחותיהן.

בארץ ישראל.

בישיבת הועד הלאומי היהודי בירושלם, שהשתתפו בה גם האורחים פרופסור אוטו וורבורג, המניסטר מונד והפרוססור ווייצמן, החלטו שלשה דברים: א) לשלח מלאכיות מצורפות מכל המסלנות אל כל תפוצות הנולדה, לעוררם להשתתף בכל מאדם בתחית הארץ ובניניה. ב) לבחור ועדה מצורפת מארבעה רבנים וארבעה יודעי דין לתכלית עשית פשר בין בתי הדין של חול ובין בתי הדין של הרבנים. ג) להשתדל לפני השלטון, שיתן יפוי כח לקהלות אוטונומיות, שיוכלו גם להטיל מס על חברי הקהלות.

לפי דברי הארץ, מלא ראש ממשלת אנגליה ללויר רשורדש את חברו אלפרד מונד בלכתו לא"י, לבא בדברים עם נציב איי בענין סמוני חשוב, כנראה ע"ד המלוה, שתקח איי באנגליה.

לסני הנציב העליון בירושלם התיצבה מלאכות יהודית, מר דוד ילין, ד"ר יעקב תון ובן צבי והתאוננו לסניו על התעמולה הכבירה של אבירי הערבים נגד היהודים, על ועידתם בשכם ועל רשעת אנשי שכם, שאינם נותנים ליהודי לדרוך על אדמת העיר וגם רוסא אחר, שבקש לו דירה בשכם ואנשי העיר צריכים לה, נורש מן העיר. מלאכות של עתונאים דרשה מאת הנציב, לאסור על העתונים להסית עם אחד על רעהו ולפרסם שמועות כוזבות, למען העלות חמה.

תארים וכינויים בתלמוד.

מאת ראובן מרגליות מלבוב.

א.

שלח ליה רב ענן לרב הונא : הונא חברן שלם. כי אתיא ההיא איתתא לקמך אנבה עישור נכסי. הוה יתיב רב ששת קמיה א"ל ויז אימא ליה ובשמתא יהא מאן דלא אמר ליה : ענן ענן ממקרקעי או ממטלטלי ומאן יתיב בי מרוחא ברישא? אול רב ששת לקמיה דרב ענן א"ל מר רבה ורב הונא רביה דרבה ושמותי שמית מאן דלא אמר ליתואי לאו דשמית לא הוה קאמינא : ענן ענן ממקרקעי או ממטלטלי ומאן יתיב בי מרוחא ברישא? אול רב ענן לקמיה דמר עוקבא א"ל חוי מר היכי שרח לי רב הונא ענן ענן ועוד מרוחא דשכח לי לא ידענא מאי ניהו. א"ל אימא לי אינו גופא דעובדא היכי הוה, א"ל הכי והכי הוה מעשה. א"ל גברא דלא ידע מאי ניהו מרוחא שלח ליה דרב הונא : הונא חברן? מאי מרוחא, אבל דכתיב כה אמר ה' אל תבא בית המרוח (ירמי' ט"ז) כתובות ס"ט סע"א.

אחת סידות התלמוד לפנינו : רב ענן ממשפחת ראש הגולה (ראה סדר עולם זוטא) תיאר את רב הונא בשם הונא חברן. ורב הונא מצא עצמו ערוב, כאלו חברת רב ענן לא יכבוד תחשב לו ואיים על רב ששת להודיע את רב ענן תשובתו הסתומה, אשר במספר מלותיה מספר פליאותיה : כפלו קריאת שם ענן. התחלתו בלשון קטועה מאותה ההלכה, שנשלחה לו וסיימו מאן יתיב בי מרוחא ברישא, אשר גם אם נדע ביאור מלה מרוח עוד לא נבין ענינה פה.

ומענין הדבר, שגם רב נחמן, התנו של ראש הגולה, קרא לרב הונא בתואר חברין (ראה גיטין נ"ב ע"ב, ככא מציעא ט"ז סע"א וערכין כ"א סע"א), וגם בלא תואר רב אלא, הונא חברין (ראה ב"ק צ"ו ע"א, הולין נ"ז ע"א ונרה ט"ז ע"א), וכן בסתם : אמר רב נחמן אמר לי הונא (ראה כתובה ס"ח ע"ב ב"מ ע"א ע"א וביב ק"ח ע"ב) ובעירובין מ"ב ע"ב מורי לי הונא. עויבת תואר רב והתמרת תוא, חברין מדבי ריש גלותא תתן מקום לשער, כי כוונה מיוחדת צפונה פה ידענו, כי דבי ריש גלותא בכבל לא ניהא פהו בסמיכתו של רב הונא מהתם להכא (ראה בבלי סנהדרין ה' ע"א), ולכן שאריו בירושלמי חגיגה ס"א ה"ח (ה' סע"ב) אם רב הונא הוא בכבל ראשי המשות להתיר גדרים, אחרי שלא לקח רשות מראש הגולה (ראה ר"ן גדרים ע"ח ע"ב), והנה נודע, כי צורכא מרבנן, שלא נסמך להקרא רב ורבי, נקרא חבר, ראה ירושלמי סנהדרין ס"א ה"ב (נ"י ע"א) : חברים מהו שיכנסו לעיבור החדש? א"ר הושעיה חבר הוינא ואעלי, ורי חנינא ורי אושעיה, דלא הוי מסתייע מילתא דליסמיכתהו, (בבלי סנהדרין י"ד ע"א) נקראו בירושלמי בתואר חברין דרבנן, וראה בבבלי קדושין ל"ג סע"א דאתון חכימי ואנא חבר, ומעתה נוכל לשער, כי דבי ריש גלותא, יציערעו על סמיכתו של רב הונא, עזבו בכוונה תואר רב ותאוריו בתכרות, אבל רב הונא, שלא מהם נפל רשות, החזיק עצמו לסמוך, ולפיכך, כד נסיק לדינא אמר אסיקי לי מאני הנותאי מקל ורצועה שופרא וסנדלא (סנהדרין ו' ע"ב), אבל מי שלא נסמך אין מוציאין לו כלי הדיינים, ראה סמ"ע ח"מ ס"י א' ס"ק א', הלכך כאשר הרניש רב הונא בכוננת רב ענן מקיט ריש גלותא, יצא לריב ננדו.

ובחר רב הונא גם הפעם בסגנונו לדבר בלישנא דחכימא כאשר השתמש במליצה כזו לעומת רב נחמן, ראה ברכות ט"ז ע"א :

אמר רב הונא תשעה וארץ מצטרפין, אמר ליה רב נחמן וארץ נברא הוא? אלא אמר רב הונא תשעה נראין כעשרה מצטרפין, אשר בסיומו ביאר ראש דבריו, כי רמז זה באמרו תשעה ואחד ריזאה ראינו נידאה מצטרפין א), כן השכיל גם פה בסגנונו בשלחו אלי : ענן! עישור נכסי ניבנה ממקרקעי או ממטלטלי? והוסיף עוד : ומאן יתיב בי מרוחא ברישא? גם זו היא מליצה חרודה ננד רב ענן, כי כבר אמרו חכמים (ראה ב"ב ק"ב ע"א), שבישיבה החכם מיסב בראש ובמסיבה הוקן מיסב בראש, אבל מוסלג בחכמה גם במסיבה מיסב בראש (רש"י שם ושי"ע י"ד ס"י רמיד סעי' י"ח), ומעתה לו באו רב הונא ורב ענן יחד למסיבה ע"כ היה רב הונא מיסב בראש, כי מלבד שהיה מוסלג בחכמה נראה מועד קמן ביח ע"א שרבא ביקש חוכמתיה דרב הונא), היה רב הונא גם זקן בשנים ממנו כמו שאמר רב ששת : מר רבה ורב הונא רביה דרבה והזקן דהאי מיסב בראש ונוהגים בו כבוד והעיר רב הונא את רב ענן על היתרון אשר לו עליו, שיוכל רב ענן להשוב שהוא לאשר זקן הוא ממנו וגם יש מקום לתלות לאשר הוא מוסלג בחכמה יותר ממנו, ויתכן, כי כדרכו בכל סגנונו פה לדבר בלישנא דחכימא הרמז בנטריוקין, גם בזה חזר במלת מרוח יותר מכית המשחה או מסיבה, לכלול כוונתו במלה אחת, כי מיסב ראש ויקן ח"כס, וחכמתו עמדה לו שרב ענן לא עמד על סוף דעתו והוצרך לשאול את מר עוקבא ובספרו לו גופא דעובדא היכי הוה, הוכיחו מר עוקבא על אשר לא תיאר אותו כיאות לחכם כמותו, בעוד שסתם בי רב (מלבד במקום שרב עצמו אמר, כן) הכוונה בי רב הונא (ראה סנהדרין י"ז ע"ב ויבמות פ"ג ע"ב).

ועל יסוד הלכה זו תתבאר לנו עוד חידה תלמודית, היא אמרם בברכות ל"ג ע"א : הנהו תרי חלמידי דהוי יתבו קמיה דבר קפרא, הביאו לפנינו כרוז דורמסקון ופרגניות (בשר עוף), נתן בר קפרא רשות לאחד מהן לברך, קפיץ וברך על הפרגיות, לנגז עליו חבירה, כעס בר קפרא, אמר לא על המברך אני כועס, אלא על המדלגלג אני כועס, אם חברך דומה כמי שלא טעם טעם בשר מעולם אתה על מה דלגנת עליו, חזר ואמר לא על המדלגלג אני כועס אלא על על המברך אני כועס : אם חכמה אין כאן וקנה אין כאן? אשר יפלא כי יאמר בר קפרא על עצמו לעומת חלמידיו, שאין בו חכמה יותר מהם, שלכן לא היה להם לשאול כי אם מפאת זקנתו, והן המציאות אי אפשר להכחיש, כי תלמידיו המה שואבים ממעיין חכמתו ובכל יום הם שואלים אותו בכיהמ"ד גם מענין הסגנון, שאמר אם חכמה אין כאן, בעוד שהיה לו לומר אם חכמה אין בי, אך באמת כאמור אין חולכים במסיבה אחרי החכמה, כי אם אחרי הזקנה, נכאשר בכניסה הזקן בשנים נכנס קודם להגדול בחכמה, ראה ירושלמי מגילה פ"ב ה"ב ועל זה מוסב אמרו : אם כאן במסיבה אין, היתבון לחכמה, אבל הן סדימת הזקנה יש כאן והיה לכם לשאול אנמי יען כי זקן אני מבם.

א) השכיל לבאר כן הנחיד"א בספרו פתח עינים : יהוכח על אמרת באורו היא אמרם שם עוד שנים ישבת מצטרפין שבארו שנים ושיניהם בני תורה כנודע, וכו' שם מ"ח ע"א : ששה ודאי לא טבעיה שכבר העירו בנה"ש, שהכוונה ששה וד' איבלי ירם לא טבעיה ל"י, הרי שדברו חכמים שם בסצורים ורמי ראשי תיבות.

ראובן סאהן.

אפיציטים.

ממערבו של החדר הסתמן דרך החלק אור מאורם של השמש השוקעת וינוע על פני המשות, העומדות בארבע שורות ישרות הססודרות לאורך זו מול זו.

שעמדו שנים נוסף עליהם עוד שרשי טדרי המטות שמננד וגם שכנו ושל זה נלוה עליו והוא הרביעי בחכמה. התלשו כולם יחד. (סוף יכא)

שרמה שמראזברג מייטא קרעמניטצער מאורשים. שבט תריא

ויעדקיטשי לכוב
הגנו מב כים. את חכרנו ושיב מר שלמה שמראזברג לארוסו עם מרת מייטא קרעמניטצער במויט. יהו עתירם מאושר ו אנשייל נאלרשמיין ואשתו.

ברכת מויט ורב טוב לדודנו מר אברהם דאמיניץ ולכנו מר חיים יעקב ברדימנא לארוסו של האחרון עם מרת מייטלי קלאסהאלץ בסאנרץ החרשה. חיים יעקב דאמיניץ ורעיתו - ביעליץ.

הגנו מברכים את אחותנו מרת ביילצי נאלרוואנ לארושה עם מר אהרן צאפון מראדויוחוב במויט נאמנה מתוך הלכ. יהא עתירם מאושר! מויט דהורינו ויהיר שישבעו נחתו דיסא נלרוואנ וכיב. חיים יצחק נלרוואנ, וזשא מרנדית וכיב - ובארוש.

לארוסו של ידידי שיב מר יעקב שטרן מהושייץ עם מ' מלכה וינמן מסוקלוב הגני מברכם בבמויט ובעתיד מאושר. דיב וואלף - הושייץ.

מונה מנוסה

שנהלה שנים רכות בתי ספר עכרים, מבקשה משרת מנהלג בבית ספר כזה. העירה תככר. לפנות אל

F. Gugig dla B. K. Kołomyja. ul. Sobieskiego 48.

(2-3) הוצאה עברית "מנורה"

- 1) "המנורה", דו שבועון להשתלמות בשפה העברית, חמר קריאה מתחלה ומשעשע, מועיל ומאקף בתרגומי המלים הקשות לנרמנית. זה עתה יצא לאור ג'דיון י"ג.
- 2) מרזן עברייגרמני וגרמני עברי, המכיל גם את המלים החדשות ועל גיר רנאל וככריכה אחת כלה בוד.
- 3) "מבחר שירי עמנו", 62 שירי-עם עכרים יפים בתוכם הארץ-ישראליים החדשים, כלם בתי נגינה לזמיה ולמנגינה.
- 4) "תנאי הנפש להשגת החסידות", ספר יחיד במינו עיד החסידות.
- 5) "ספורי מעשיות" תרגום, מבחר האגדות של האחים גרים (מנוקד ומצויר).
- 6) "גרי צדק" (שתי אנרות-עם).
- 7) "שיחון" (ספר השיחות) ספר מצוין המקיף וכולל את כל מאורעות החיים הפרטים והחברתיים בתרגומי המלים הקשות לנרמנית. כל אלה מצויים אצל כל מוכרי הספרים העברים ואצל Hebr. Verlag „Menora“ WIEN

II. Taborstr. 51.

סוכנות "המצפה" בטשכו סלובקיה היא
Dr. R. Färber MORAWSKA OSTRAWA
Chelčický 7.

סוכנות "המצפה" לרומניה הגדולה
למשלוח כסף היא בית מסחרו של
Bernard Kohn Tempelgasse 1. Czernowitz.

עבר זה עתה רוסא-החולים המפקה, שנמסלה אדיו האחות הרחמניה מדלת ביאו מעבר מזה עד דלת צאתו מעבר מזה ודותרו מפני הכבוד. חולה חדש לא הובא במשך אחריהצהרים, ואצל הישנים חכל מתנהג כשורה, כלומר כולם חולים רגילים.

לרגעים מעטים השלך הם כחלל החרר מפני כבודו של הרוסא או מיראתו. אין רוצה למשוך עליו את עינו. אניה לו - והוא יניח ליי, זהו כלל גדול אצל כל איש צנא, שנמצא בבית-החולים. יש שישבו איש איש למרנלות מטתו ונודקפו לפני הרוסא העובר על פניהם. עמדתם ישרה, ידיהם מורדות לשני עבריהם, רגליהם ישרות וממותחות, ראשיהם מורמים ופניהם פנים לצדו. ויש - ואלה ברוכס החדשים - שנשאר שוכנים על מטותיהם. ראשם מפנה לצדדין וידיהם פשוטות לארכן מעל למדין כסוים. בכלל נדמה כאלו עצרו בשעה זו החיים את נשימתם במקום הזה. רק פה ושם רבץ לו בחוצפה הכובע-הצנאי כמפריע את הסדר המדויק השורר מסביב. זכות מיוחדת זו, העומדת לו לבעד הכפתור הנוצץ הזה.

כאשר אך יצא הרוסא בדלת מצד זה והאחות הרחמניה נעלמה בדלת שממולה מצד זה, חזרו החיים הרגילים בין כתלי החדר. איש-צנא נוץ ורחב הוציא בקלות-ראש מכיסו הכתולים הרמוניקה ויעבירה על פני שפתיו הנה והנה, נהנה בעצמו ויתכוון להנות גם אחרים בנינתו.

שנים שעמדו כיהר כארו נתקשו. ישבו להם בהרחבה על עד מטה אחת והתחילו מטרפים בקלפים, ננשו אליהם עוד אחדים לשם סקרנות וירכינו את ראשיהם משני צדדי המשחקים. מסובל-בשר אחד בדק את תיבתו ויוציא משם נתח בשר, שהותיר אחד החולים הבוחל באכילה והוא גנוה לעצמו, נשמע משקי שחחים. בעל-הבשר מסיח כך עם הנתך.

חילים אחדים התכנסו וישבו על ספסל ארוך העומד בצד הכותל האחד נלד לעצמו ציגרה, השני הוציא, לולקה קשנטנה וימלאנה סבק, השלישי ירק על עלי-סבק, שהוציא מכיסו מכנסיו ושפשפס וימולדס באצבעותיו, ואחר כך חתכם לחומים והכשירים לעשן. והרביעי - צעיר בעל אף מורקר למעלה ובעד שפם, שאך זה התחיל צמח - הכעיר לו ציגרה, פטרוריקה, מתוך שעמום נסלמו אילו מלים מפי היושבים כך ביהר.

האחר שח: "פיינער סבק ו' השני כעונה: "סבק... הם... ניעמא סאני... השלישי במסכים. יאָוואָן, יאָוואָן, מיטשינאלו... והרביעי מזמר לעצמו שיר על-אדות אהובתו, הארינא דיווטשנקא, שפה בצולה, שפת מדכות אויסמריה-אוגרים.. רק העשנים הצלולים והעכורים, הרקים והעבים, מתאככים ועולים ומתבוללים לעב הענן מתחת לתקרה ומתפשטים בכל החלל, והחולים הסרוזחים על המטות יש שפחקו ויש שנעצו עיניהם אל הספון למעלה, כאלו חפצו לנקוב את התקרה ולהגיע עד לשמי השמים ולשאל שמה שאלת, מרוע ולמה?"

את המחזה הזה הפריע חולה חדש, שנכנס כדו רועד ותור הלך לפניו מפקח-על-החולים כשהוא מחפש בעיניו בין המטות, עמד וספק: מספר שלושים ושלוש והראה לו: הרי זו טטתך! כשעלה עליה, ננשה אחות רחמניה ותכסהו. אחר כך נעצה את מודר-החום מתחת לבית-שחיו, אף הרביקה טכנא חלקה לפראשותי מטתו, לבדר נכנס ורשם עליה את שם החולה; יצחק שפולן.

בינתיים הגיח הערב ויאפל את החרר, הודלפה עששית, שהסיצה אור כזה מסביבה וצללים מרקדים התאבקו ויתחבקו, והאור הכהה הולך ומגיע בוחידה מרושעת עד לפני החולה החדש ומחמוג במראו דנון צהוב-שעווי, והצללים נעים ווחלדים עד לרשמי הפנים המפותלים ועים ומסיפים עליהם אימה.

עבר חיל מהיר-תנועות ועינו נתקלה במספר ובמכלא החדשים, קרא משם סקרנות את השם הרשום, חזר לאחוריו וננש לאחת המטות שעליה נשען חברו כשמעשן ציגרה וילחש לו דבר מה ומאחרי

בית-מסחר הספרים שר

L. Fortgang, Kraków

רשימה מחודש שבט תרפ"א

מ"ס	מ"ס
150— צייטלין, הטוב והרע . . .	אוצר ישראל, 10 כרכים
300— מהשנה ושירה . . .	15,000— מהודרים. כבד ועור . . .
120— כרוך שפינוזה . . .	150— ביאליק, שירים, מכו' הדר . . .
60— ההסידות . . .	150— בן סירא במסורו העברי . . .
60— ר' נחמזמברסלב . . .	ברדיצבסקי, מאוצר האגדה
300— קפס, לבה, רומן . . .	550— ב"ח . . .
225— קלוזנר, יהדות ואנושיות . . .	100— מהעבר הקרוב, 24 ספרים . . .
60— שמיברג, ספורי הסידים . . .	225— מעמק החיים, ספורים . . .
60— שיחות חסידים . . .	675— ברנדשטטר, כל כתביו, ג"ח
225— שלום עליכם, כתריאלים . . .	ברשדסקי, כתבים אחרונים
225— טוביה ההולב . . .	450— ב"ח . . .
225— מנחה מגדלבעל החלומות . . .	720— גורדון, ל. כל שיריו, ו"ח
225— שניאורי, מן החיים והמות . . .	300— גנסין, כל כתביו . . .
360— נתיבות, מאסף ספרותי . . .	גרע, דברי ימי ישראל,
750— רשפים, 50 קובצים . . .	8 כרכים, כבד ועור . . .
300— ספרי אגורה, ב' כרכים . . .	225— הוורצקי, דמורות הרבנות
360— סרלא, אוצר לשון חכמים	שייטלבוים, הרב מלאדי
360— סתנמי חז"ל ע"פ א"ב . . .	ומסלגת חב"ד, ב"ח . . .
550— בעת האהרונה . . .	60— ילין, תולדות הרמב"ם . . .
110— האברות, התורה והנסיון . . .	375— ר"י הלוי, הכוזרי, אבן תבון
123— ב. ליר, האנטישמיות . . .	225— ליפשיץ, תולדות רש"י . . .
375— הנוטריקון הסמנים והכנויים . . .	240— מיטין שלמה, אוטוביוגרפיה
180— פרוס, פרנס, הספלה . . .	מנזיס, תולדות האמונות
100— מוסולוב, למרנן ורבנן . . .	והדתות . . .
180— תכן הציוניות . . .	600— נורדוי, פרדוכסים . . .
120— שטראק, מבוא התלמוד . . .	240— פרישמן, כל כתביו 17 ספרים . . .
100— רב-צעיר, התלמוד . . .	540— כה אמר סרתוסטרא ב"ח
150— שלכת, מאסף ע"י שופטי . . .	600— פרע, כתבים . . .
	הטרמנוע ישי ספור לאומי—150

בעד המשלוח להוסיף 5% להמחיר.

כל ספרי למוד ועזר, הוצאות, צנטרלי, שמיכל ועוד, ספרים גרמנים

שד יודישער פערלאנג, לעוויט ועוד.
קטלוגים אינם נשלחים לפי שעה.

נמצא למכירה

המלון הפולני-עברי

מאת י. נוסבוים ול. דרהר.

מחירו 521 מרק מכורך

למו"ס ולמורים רבם הגון

Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.

ממערכת „המצפה“.

מאת קוראינו בכל עיר ועיר נבכשו להודיענו איש איש ממקומו את המקרים והמעשים החשובים הנוגעים לצבור ויש בפרסומם תועלת לרבים. הפרסום הזה מחבר את הצבור להרגיש יחד ולהשתתף בצרת הרבים. אך יש להזהר שלא להלאות את הקוראים בדברים הנוגעים רק ליחידים.

בבית מסחר הספרים „העברי“

באוסטרא המורכבת נמצאים טליתות של צמר ושל משי הפילין, ציצית ומוזות וספרים חדשים גם ישנים כמו תנ"ך, ש"ס ופוסקים, ספרי למוד שפ"ע, מלונים שונים ובפ"ט כל הספרים בלשונות העמים הנוגעים ליהודים, רצון כל קונה יעשה באמונה.

Dr. R. Färber Mor. Ostrava.
Chelcicky 7.

העמיקאליען גראַספערקוף.

קאלאָסאַניום מאַנטאָן וואַכס קאַרנאַבער-וואַכס, נומי-אראַביקום, ניגרוזין, וואַסער-לאָזליך און פֿעטט-לאָזליך, זאַמטליכע אַנליין-פֿאַרבען, פֿיר שטאַף-פֿאַרבוניג אין אַללען פֿאַרבען, בלו-האַלץ-עקסטראַקט אולטראַמאַרין, וואַזעלין, וואַגענפֿעטטען אין בלעכרֶאָזען, שוהקרעמער שוהמאַבערוואַכס, פינטע, בלעכרֶאָזען א. ד. ג. עמפֿעגלט די פֿרעטאַקאָליעריטע פֿירמא

CHIEL TEITELBAUM
FABRYKA WYROBOW CHEMICZNYCH,
I IMPORT ARTYKUŁÓW CHEM.
DIETLOWSKA 49 w KRAKOWIE.

בשדש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית יוכל כל אחד לבוא לידי שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 כתבים לשפה העברית, 32 פולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירים של עשרה מכתבים — 160 מרקאות, של קומפלט בן 32 מכתבים — 450 מ.

השפה. ספר למוד שפת עבר לבוגרים בתרגום המלים ליהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 100 מ.

לחומי רש"י 10 מ. להוסיף 5 אחוזים דמי משלוח לכל הזמנה.

להזמין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י.

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.